

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька Політехніка»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до проведення практичних занять
з дисципліни
«Бухгалтерський облік»
для студентів спеціальності
071 «Облік і оподаткування»
денної та заочної форми навчання

ЧАСТИНА 1

Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Бухгалтерський облік» для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форми навчання. Частина 1 Укл. Л.М. Очеретько – Запоріжжя: НУ «Запорізька Політехніка», 2019. - 73 с.

Укладачі: Л.М. Очеретько, к.е.н., доцент

Рецензент: М.В. Болдуєв, д.держ.упр., професор з Обліку і аудиту

Відповідальний за випуск: О.Г. Лищенко, к.е.н., доцент

Затверджено
на засіданні кафедри
„Облік і оподаткування”
Протокол № 1
від „28” серпня 2019 р.

Схвалено НМК
ФЕУ
Протокол № 22
від „25” вересня 2019 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тематика проведення практичних занять.....	6
Тема 1. Господарський облік, його суть і характеристика.....	6
Тема 2. Предмет бухгалтерського обліку.....	10
Тема 3. Методичні прийоми бухгалтерського обліку та їх використання на підприємствах.....	20
Тема 4. Бухгалтерський баланс.....	23
Тема 5. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис.....	27
Тема 6. Документація, інвентаризація.....	41
Тема 7. Оцінювання і калькуляція в системі бухгалтерського обліку.....	45
Тема 8. Облік основних господарських процесів.....	48
Тема 9. Облікові реєстри, техніка, форми та організація обліку на промислових підприємствах.....	51
Тема 10. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості.....	56
Рекомендована література.....	64

ВСТУП

За умов подальших перетворень економіки України, інтеграції держави до світової спільноти зростає роль бухгалтерського обліку як основного джерела інформації про виробничу та фінансово-господарську діяльність підприємств усіх форм власності: про наявність і використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, власний капітал, зобов'язання, фінансові результати. Для підготовки такої інформації необхідні висококваліфіковані фахівці з бухгалтерського обліку.

Як навчальна дисципліна «Бухгалтерський облік» є базовою для вивчення дисциплін «Фінансовий облік I», «Фінансовий облік II», «Бухгалтерський облік в торгівлі», «Управлінський облік», «Організація обліку», «Звітність підприємств».

Метою дисципліни «Бухгалтерський облік» є формування системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку на підприємствах.

В наслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен буди здатним продемонструвати такі **результати навчання**:

- усвідомлювати сутність, зміст і завдання господарського обліку та розуміти її роль в управлінні в господарською діяльністю підприємства;
- усвідомлювати сутність, зміст і завдання господарського обліку та розуміти її роль в управлінні в господарською діяльністю підприємства;
- володіти методичним прийомами бухгалтерського обліку та розподіляти їх за методами бухгалтерського обліку;
- усвідомлювати сутність, зміст і структуру бухгалтерського балансу, обґрунтовувати зміни в балансі зумовлені різними типами господарських операцій;
- усвідомлювати призначення бухгалтерських рахунків та подвійного запису, володіти навичками систематизувати інформацію на рахунках бухгалтерського обліку, розкривати економічний зміст бухгалтерських проводок, вести синтетичний і аналітичний облік на рахунках бухгалтерського обліку;
- усвідомлювати сутність документації та інвентаризації, як елементів методу бухгалтерського обліку, володіти навичками класифікувати первинні документи за їх ознаками та обґрунтовувати рішення на підставі результатів проведеної інвентаризації;

- розуміти принципи оцінки господарських засобів і калькуляції;
- розуміти принципи обліку основних господарських процесів;
- усвідомлювати сутність облікового регістру , володіти навичками відображати господарські операції в регістрах бухгалтерського обліку.
- володіти знаннями і навичками відображення на рахунках бухгалтерського обліку і регістрах бухгалтерського обліку інформації про рух грошових коштів та дебіторську заборгованість;
- володіти знаннями і навичками відображення на рахунках бухгалтерського обліку і регістрах бухгалтерського обліку операцій про наявність та рух виробничих запасів;
- володіти знаннями та навичками відображення на рахунках бухгалтерського обліку і регістрах бухгалтерського обліку інформації про праці, її оплату та соціальне страхування персоналу;
- володіти знаннями та навичками відображення на рахунках бухгалтерського обліку і регістрах бухгалтерського обліку витрат діяльності підприємства;
- володіти знаннями та навичками відображення на рахунках бухгалтерського обліку і регістрах бухгалтерського обліку доходів і фінансових результатів;
- володіти знаннями та навичками відображення на рахунках бухгалтерського обліку і регістрах бухгалтерського обліку інформації про наявність на рух основних засобів;
- володіти знаннями та навичками відображення на рахунках бухгалтерського обліку і регістрах бухгалтерського обліку інформації про наявність на рух нематеріальних активів;
- володіти знаннями та навичками відображення на рахунках бухгалтерського обліку і регістрах бухгалтерського обліку інформації про наявність на рух різновидностей власного капіталу;
- володіти знаннями та навичками відображення на рахунках бухгалтерського обліку і регістрах бухгалтерського обліку інформації про наявність на рух фінансових інвестицій;
- володіти знаннями та навичками відображення на рахунках бухгалтерського обліку і регістрах бухгалтерського обліку інформації про наявність зобов'язань;
- усвідомлювати вимоги до фінансової звітності, розуміти принципи її побудови та склад, володіти навичками узагальнювати залишки за рахунками у фінансовій звітності;

- розуміти способи організації облікового процесу на підприємствах малого бізнесу та обґрунтувати етапи облікового процесу;
- усвідомлювати та обґрунтувати основні положення міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

ТЕМАТИКА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Господарський облік, його суть і характеристика

Питання для обговорення

1. Назвіть види господарського обліку і охарактеризуйте їх.
2. Наведіть порівняльну характеристику видів господарського обліку.
3. У чому полягає суть системи бухгалтерського обліку і які її особливості?
4. Хто є користувачем облікової інформації?
5. Кого вважають основоположником бухгалтерського обліку?
6. Які кількісні вимірники застосовують у бухгалтерському обліку?
7. Що має на меті бухгалтерський облік?
8. Які основні завдання бухгалтерського обліку?
9. Назвіть основні принципи фінансового обліку.
10. У чому полягає єдність усіх видів обліку?

Тестові завдання

1. Господарський облік поділяється на такі види:

- а) фінансовий, управлінський, податковий;
- б) оперативний, статистичний, бухгалтерський;
- в) оперативний, податковий, статистичний;
- г) бухгалтерський, управлінський, оперативний.

2. Бухгалтерський облік виконує такі функції:

- а) інформаційну, контрольну, спостережувальну, узагальнювальну;
- б) контрольну, оцінювальну, узагальнювальну, вимірювальну;
- в) інформаційну, контрольну, оцінювальну;
- г) аналітичну, контрольну, спостережувальну, вимірювальну.

3. Для відображення господарських засобів і процесів в обліку застосовують такі вимірники:

- а) натуральний, трудовий, грошовий;
- б) кількісний, якісний, вартісний;
- в) трудовий, грошовий, кількісний;
- г) натуральний, якісний, вартісний.

4. За сферою діяльності бухгалтерський облік поділяється на:

- а) оперативний, статистичний, банківський;
- б) фінансовий, управлінський, податковий;
- в) управлінський, виробничо-господарський, бюджетний;
- г) виробничо-господарський, бюджетний, банківський.

5. Процес підготовки інформації, необхідної керівництву для потреб внутрішнього менеджменту поточної виробничої діяльності підприємства, називається:

- а) виробничо-господарським обліком;
- б) управлінським обліком;
- в) статистичним обліком;
- г) бухгалтерським обліком.

6. Зовнішніми користувачами фінансової звітності, які мають прямий фінансовий інтерес, є:

- а) органи податкової служби, банки, аудиторські компанії;
- б) інвестори, постачальники, органи податкової служби;
- в) постачальники, банки, аудиторські компанії;
- г) банки, постачальники, інвестори.

7. Комплексний системний облік майна, господарської діяльності підприємства через суцільне, повне й безперервне відображення господарських процесів за звітний період - це:

- а) фінансовий облік;
- б) бухгалтерський облік;
- в) оперативний облік;
- г) виробничо-господарський облік.

8. Не мають прямого фінансового інтересу такі користувачі облікової інформації:

- а) інвестори, постачальники, органи податкової служби;
- б) банки, постачальники, інвестори;
- в) учасники фондового і товарних ринків, органи державної статистики;
- г) аудиторські компанії, судові установи, громадські органи.

9. Для спостереження і контролю за окремими операціями та процесами на найважливіших ділянках господарської діяльності з метою управління ними в міру їх здійснення використовують:

- а) бухгалтерський облік;
- б) фінансовий облік;
- в) управлінський облік;
- г) оперативний облік.

10. Масові суспільно-економічні та окремі типові явища й процеси вивчає і контролює:

- а) статистичний облік;
- б) оперативний облік;
- в) податковий облік;
- г) суспільний облік.

11. Принцип, за яким методи оцінювання, що застосовуються в обліку, повинні запобігати недооцінюванню зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства, називається:

- а) нарахування і відповідності доходів і витрат;
- б) безперервності діяльності;
- в) повного висвітлення;
- г) обачності.

12. Принцип, який означає, що кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства називається:

- а) безперервності діяльності;
- б) обачності;
- в) автономності;
- г) повного висвітлення.

13. Принцип, що означає можливість розподілу діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності, називається:

- а) періодичності;
- б) автономності;
- в) повного висвітлення;
- г) єдиного грошового вимірника.

14. Принцип, відповідно до якого пріоритетною є оцінка активів підприємства виходячи з витрат на їх виробництво і придбання, називається:

- а) єдиного грошового вимірника;
- б) історичної собівартості;
- в) обачності;
- г) автономності.

15. Постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики зумовлюється принципом:

- а) стабільності;
- б) послідовності;
- в) єдиного грошового вимірника;
- г) постійності.

16. Принцип, згідно з яким фінансова звітність має містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі, називається:

- а) обачності;
- б) послідовності;
- в) повного висвітлення;
- г) автономності.

17. Доходи слід відображати в обліку і звітності в тому періоді, коли вони були зароблені, а витрати - коли вони забезпечували одержання цих доходів відповідно до принципу:

- а) повного висвітлення;
- б) історичної собівартості;
- в) періодичності;
- г) нарахування і відповідності доходів і витрат.

Тема 2. Предмет бухгалтерського обліку

Питання для обговорення

1. Що є предметом бухгалтерського обліку?
2. Назвіть об'єкти обліку.
3. За якими двома ознаками характеризують у бухгалтерському обліку господарські засоби підприємства?
4. Як групують господарські засоби підприємства за їх складом і використанням?
5. Що належить до матеріальних активів підприємства?
6. Що таке нематеріальні активи підприємства?
7. Що належить до фінансових активів підприємства?
8. Що належить до необоротних (не обігових довгострокових) господарських засобів підприємства?
9. Що належить до оборотних активів підприємства?
10. Які господарські засоби підприємства вважають ліквідними?
11. Які господарські засоби підприємства вважають неліквідними?
12. Що належить до основних засобів підприємства?
13. Що належить до малоцінних і швидкозношуваних предметів?
14. Які активи підприємства є монетарними, а які немонетарними?
15. На які активи підприємства нараховують амортизацію?
16. Як класифікують джерела формування господарських засобів підприємства?
17. Що належить до власних джерел формування господарських засобів підприємства?
18. Що належить до залучених джерел формування господарських засобів підприємства?

Навчальні завдання

Завдання 2.1

Згрупувати засоби підприємства за їх складом, розміщенням та використанням за наступними групами: основні засоби, матеріали, виробництво, готова продукція, грошові кошти в касі, грошові кошти на рахунках в банку, засоби в розрахунках.

Таблиця 2.1 - Склад господарських засобів швейної фабрики „Володарка” на 01.01.20__ р.

№	Найменування	Сума, грн.	№ рах.
1	Тканина костюмна на складі	53000,00	
2	Швейні машини в пошивочному цеху	40000,00	
3	Готівка у касі	500,00	
4	Сатин підкладочний на складі	9000,00	
5	Заборгованість експедитора Козаченка І.П. по авансу, виданому на господарські потреби	40,00	
6	Тканина, розкroєна для пошиву костюмів у закрійному цеху	8500,00	
7	Нитки швейні на складі	2000,00	
8	Брюки шерстяні на складі	21700,00	
9	Будівля фабричного корпусу	210000,00	
10	Заборгованість універмага за продані швейні вироби	18400,00	
11	Піджаки вовняні на складі	8800,00	
12	Драп для пошиву пальт на складі	48000,00	
13	Сатин, розкroєний для пошиву костюмів у закрійному цеху	1000,00	
14	Прасувальні преси в оздоблювальному цеху	7000,00	
15	Залишок коштів на поточному рахунку в банку	53500,00	
16	Заборгованість інженера Власенка В.П. по авансу, виданому на службове відрядження	120,00	
17	Костюми чоловічі на складі	7500,00	
18	Гудзики костюмні на складі	400,00	
19	Мотовізки в підготівельному цеху	3000,00	

Продовження таблиці 2.1

20	Брюки, зшиті у пошивочному цеху	2500,00	
	Разом	494960,00	

Завдання 2.2

Згрупувати джерела формування господарських засобів за наступними групами: зареєстрований капітал, прибуток, кредити банку, розрахунки з постачальниками, розрахунки з оплати праці, цільові фонди.

Таблиця 2.2 - Сумовані дані про окремі види джерел утворення засобів (грн.) швейної фабрики „Володарка” на 01.01.20 р.

№	Найменування	Сума, грн.	№ рах.
1	Зареєстрований капітал	380500,00	
2	Заборгованість підприємству „Фортуна” за матеріали	11000,00	
3	Заборгованість робітникам цехів по заробітній платі	15000,00	
4	Заборгованість банку „Аваль” за кредит на тимчасові потреби	7500,00	
5	Заборгованість суконній фабриці „Світанок” за матеріали	7000,00	
6	Заборгованість по заробітній платі управлінському апарату	4000,00	
7	Заборгованість Енергозбуту за електроенергію	6000,00	
8	Заборгованість підприємству „Веста” за матеріали	8400,00	
9	Заборгованість службовцям по заробітній платі	2000,00	
10	Цільове фінансування на будівництво складу	51400,00	
11	Прибуток від реалізації палът	2160,00	
	Разом	494960,00	

Завдання 2.3

Згрупувати засоби підприємства за їх складом, розміщенням та використанням за наступними групами: основні засоби, матеріали, виробництво, готова продукція, кошти у розрахунках, грошові кошти. Таблиця 2.3 - Склад господарських засобів швацької фабрики на 31 грудня 20__ р. по варіантах 2.1 і 2.2

№	Господарські засоби (грн.)	1-й варіант	2-й варіант	№ рах.
1	Швацькі машини у швацькому цеху	5300,00	15810,00	
2	Тканина костюмна на складі	4000,00	44090,00	
3	Готівкові гроші у касі	50,00	160,00	
4	Сатин підкладний на складі	900,00	2600,00	
5	Заборгованість експедитора по авансу, виданому на господарські потреби	40,00	25,00	
6	Тканина, розкроєна для пошиття костюмів у цеху	850,00	3720,00	
7	Нитки швацькі на складі	200,00	300,00	
8	Штани на складі	300,00	400,00	
9	Нитки швацькі на складі	2170,00	5470,00	
10	Заборгованість магазину за продані швацькі вироби	1840,00	6245,00	
11	Піджаки на складі	880,00	2880,00	
12	Драп для пошиття пальто на складі	4800,00	15810,00	
13	Сатин розкроєний для пошиття костюмів у швацькому цеху	1000,00	2900,00	
14	Прасувальні преси в цеху	700,00	3520,00	

Продовження таблиці 2.3

1 5	Залишок на поточному рахунку в банку	5350,00	26530,00	
1 6	Заборгованість інженера по авансу, виданому на відрядження	120,00	40,00	
1 7	Костюми чоловічі на складі	750,00	1760,00	
1 8	Гудзики чоловічі на складі	400,00	630,00	
1 9	Мототелеги у підготовчому цеху	21100,00	840,00	
2 0	Штани зшиті у швацькому цеху	250,00	3190,00	
	Разом	51000,00	136920,00	

Завдання 2.4

Згрупувати засоби підприємства та джерела їх утворення за кваліфікаційними групами, підрахувати підсумок по кожній з груп та по таблиці в цілому.

Таблиця 2.4 - Сумовані дані про окремі види джерел створення господарських засобів (грн.) швацької фабрики на 31 грудня 20__ р. по варіантах 2.1 і 2.2

№	Джерела утворення коштів	1-й варіант	2-й варіант	№ рах.
1	Зареєстрований капітал	38050,00	82500,00	
2	Заборгованість постачальнику за матеріали	1100,00	1850,00	
3	Резервний капітал	200,00	4690,00	
4	Заборгованість робітникам основних цехів по зарплаті	1500,00	4950,00	
5	Прибуток від реалізації костюмів	2160,00	11530,00	
6	Заборгованість банку за позику	750,00	4000,00	

Продовження таблиці 2.4

7	Заборгованість суконній фабриці за матеріали	700,00	2190,00	
8	Заборгованість по заробітній платі спеціалістам	500,00	1250,00	
9	Прибуток від реалізації пальто	2400,00	8300,00	
10	Резервний капітал	800,00	9200,00	
11	Заборгованість Енергозбуту за електроенергію	600,00	800,00	
12	Заборгованість спеціалістам по заробітній платі	300,00	670,00	
13	Заборгованість постачальникам за матеріали	1740,00	3710,00	
14	Заборгованість банку за позику на тимчасові потреби	200,00	1280,00	
	Разом	51000,00	136920,00	

Завдання 2.5

Згрупувати наведені в таблиці 2.5 засоби консервного заводу за їх складом, розміщенням та використанням станом на 31 грудня 20_р. Таблиця 2.5 - Господарські засоби консервного заводу станом на 31 грудня 20_р.

№	Господарські засоби	Сума, грн.
1	Робочі та силові машини	942100
2	Готівка в касі	400
3	Залишок коштів на рахунку в банку	37656
4	Консервовані огірки в банках	32640
5	Заборгованість експедитора по підзвітних сумах	25
6	Консервований зелений горошок в банках	24420
7	Огірки для консервування в консервному цеху	5600
8	Зелений горошок	13940

Продовження таблиці 2.5

9	Заборгованість головного бухгалтера по підзвітних сумах	29
10	Огірки свіжі	6570
11	Будівля складу № 1	110000
12	Консервовані помідори в банках	28070
13	Помідори свіжі	6570
14	Зелений горошок в консервному цеху	6000
15	Поварена сіль	530
16	Будівля адміністративного корпусу	125600
17	Заборгованість покупців за продукцію	20000
18	Помідори для консервування в консервному цеху	6100
19	Будівля складу № 2	452000
	Разом	1994900

Завдання 2.6

Згрупувати наведені в таблиці 2.6 засоби підприємства за джерелами їх утворення і цільовим призначенням станом на 31 грудня 20_р.

Визначити розмір власного капіталу та суму зобов'язань підприємства.

Таблиця 2.6 - Джерела господарських засобів станом на 31 грудня 20_р.

№	Господарські засоби	Сума, грн.
1	Зареєстрований капітал	900000
2	Заборгованість підприємству «Світанок» за сировину	14620
3	Заборгованість робітникам виробничих цехів за заробітною платою	160160
4	Заборгованість банку «Хрещатик» за кредит на тимчасові потреби	525000
5	Заборгованість ТОВ «Райдуга» за сировину	97070
6	Заборгованість адміністрації за заробітною платою	61870
7	Заборгованість Енергозбуту за електроенергію	8200
8	Заборгованість КСП «Колос» за матеріали	22280

Продовження таблиці 2.6

9	Заборгованість працівникам збуту за заробітною платою	95000
10	Резервний капітал	91800
11	Прибуток звітного року	18900
	Разом	1994900

Тестові завдання**1. Які вимірники застосовуються в бухгалтерському обліку:**

- а) фактичні, матеріальні;
- б) нормативні, активні;
- в) планові, розрахункові;
- г) натуральні, грошові.

2. До оборотних активів відносять:

- а) основні засоби;
- б) грошові кошти;
- в) фонди;
- г) кредитори.

3. До зобов'язань підприємства відносять:

- а) нерозподілений прибуток;
- б) дебіторську заборгованість;
- в) кредити банку;
- г) знос основних засобів.

4. Основні засоби – це:

- а) оборотні активи підприємства;
- б) засоби, термін експлуатації яких більше 12 місяців або операційного циклу;
- в) засоби, термін експлуатації яких менше 12 місяців або операційного циклу;
- г) засоби, термін експлуатації яких перевищує 12 місяців з дати балансу.

5. Яка із наведених статей не є активом:

- а) будівлі;
- б) кредитори;
- в) залишок готівки в касі;
- г) дебітори.

6. До виробничих запасів підприємства відносять:

- а) основні засоби;
- б) паливо;
- в) товари;
- г) капітальні вкладення.

7. Основні засоби відносяться до:

- а) необоротних активів;
- б) зобов'язань;
- в) оборотних активів;
- г) капітал.

8. До зобов'язань підприємства відносять:

- а) кредитори;
- б) статутний капітал;
- в) дебітори;
- г) фінансові інвестиції.

9. Який із названих об'єктів не належить до власного капіталу:

- а) резервний капітал;
- б) зареєстрований капітал;
- в) кредиторська заборгованість, забезпечена власним векселем;
- г) нерозподілений прибуток.

10. До оборотних активів відносять:

- а) розрахунки з оплати праці;
- б) нематеріальні активи;
- в) резервний капітал;
- г) поточні фінансові інвестиції.

11. Розрахунки по авансах одержаних – це:

- а) розрахунки з кредиторами;
- б) необоротні активи;
- в) нематеріальні активи;
- г) розрахунки з дебіторами.

12. Незавершене виробництво – це:

- а) предмети праці, що знаходяться на загальнозаводських складах;
- б) сировина і матеріали;
- в) оборотні активи сфери обігу;
- г) предмети праці, які знаходяться в обробці на робочих місцях.

13. Поточна дебіторська заборгованість відноситься до:

- а) зобов'язань;

- б) необоротних активів;
- в) оборотних активів;
- г) власного капіталу.

14. Яке із тверджень є неправильним:

- а) активи – це ресурси, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому;
- б) активи – це ресурси, що контролюються;
- в) активи – це ресурси підприємства, які є результатом минулих подій;
- г) активи – це ресурси, прийняті підприємством на відповідальне зберігання в результаті минулих подій.

15. Принцип обачності передбачає застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігти:

- а) завищенню оцінки зобов'язань та витрат і заниженню оцінки активів та доходів підприємства;
- б) заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів та доходів підприємства;
- в) завищенню оцінки зобов'язань та доходів і заниженню оцінки активів та витрат підприємства.

16. Операційний цикл – це:

- а) проміжок часу між придбанням запасів та реалізацією виробленої із них продукції або товарів і послуг;
- б) проміжок часу між відвантаженням та оплатою реалізованої продукції або товарів і послуг;
- в) проміжок часу між придбанням запасів та отриманням коштів від реалізації виробленої із них продукції або товарів і послуг;
- г) проміжок часу між завершенням виробництва (придбанням) та реалізацією продукції (товарів, послуг).

17. Вкажіть, за яким принципом первинна вартість товарів включає суму, сплачену постачальникам, вартість транспортних витрат по завезенню товарів, інших витрат, пов'язаних з придбанням товарів:

- а) історичної собівартості;
- б) повноти;
- в) превалювання сутності над формою;
- г) автономності.

18. Вкажіть, за яким принципом заборгованість товариства з обмеженою відповідальністю не може бути погашена за рахунок власних коштів засновників:

- а) нарахування та відповідності доходів і витрат;
- б) автономності;
- в) превалювання сутності над формою;
- г) історичної собівартості.

19. У валюту балансу основні засоби включаються за:

- а) залишковою вартістю;
- б) первісною вартістю;
- в) справедливою вартістю;
- г) вартістю в залежності від часу придбання.

20. Якою є величина власного капіталу фірми, якщо вартість: будівель – 20000 грн., каса – 3000 грн., розрахунки з кредиторами – 7000 грн.:

- а) 29000 грн.;
- б) 13000 грн.;
- в) 16000 грн.;
- г) 11000 грн.

Тема 3. Методичні прийоми бухгалтерського обліку та їх використання на підприємствах

Питання для обговорення

Метод бухгалтерського обліку:

- поняття і загальна характеристика складових методу;
- способи первинного спостереження і контролю;
- способи поточного групування;
- способи підсумкового узагальнення.

Навчальні завдання

Завдання 3.1

З метою засвоєння облікової термінології знайти в таблиці 3.1 відповідне значення для кожного з наведених термінів.

Таблиця 3.1 – Визначення елементів методу бухгалтерського обліку

№	Термін	Визначення
1	Оцінка	Спосіб, який надає можливість привести у відповідність облікові і фактичні дані щодо майна підприємства
2	Калькуляція	Спосіб грошового виміру об'єктів бухгалтерського обліку
3	Інвентаризація	Документ, який містить відомості про господарську операцію і підтверджує її здійснення
4	Первинний документ	Перелік витрат за елементами, що складають собівартість

Тестові завдання

1. Проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отримання коштів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг називається:

- а) операційним циклом;
- б) господарським циклом;
- в) звітним періодом;
- г) податковим періодом.

2. Методу хронологічного і систематичного спостереження відповідають такі прийоми:

- а) бухгалтерський баланс та звітність;
- б) документування та інвентаризація;
- в) оцінювання і калькулювання;
- г) бухгалтерські рахунки і подвійний запис.

3. Методу вимірювання господарських засобів і процесів відповідають такі прийоми:

- а) бухгалтерський баланс та звітність;
- б) документування та інвентаризація;
- в) оцінювання і калькулювання;
- г) бухгалтерські рахунки і подвійний запис.

4. Методу реєстрації та класифікації даних з метою їх систематизації відповідають такі прийоми:

- а) бухгалтерський баланс та звітність;
- б) документування та інвентаризація;

- в) оцінювання і калькулювання;
- г) бухгалтерські рахунки і подвійний запис.

5. Методу узагальнення облікової інформації відповідають такі прийоми:

- а) бухгалтерський баланс та звітність;
- б) документування та інвентаризація;
- в) оцінювання і калькулювання;
- г) бухгалтерські рахунки і подвійний запис.

6. Метод підтвердження достовірності даних бухгалтерського обліку називається:

- а) документуванням;
- б) калькулюванням;
- в) інвентаризацією;
- г) звітністю.

7. Спосіб грошового вимірювання об'єктів бухгалтерського обліку називається:

- а) калькулюванням;
- б) оцінюванням;
- в) інвентаризацією;
- г) звітністю.

8. Спосіб поточного групування економічно однорідних об'єктів обліку називається:

- а) подвійним записом;
- б) бухгалтерським балансом;
- в) інвентаризацією;
- г) бухгалтерським рахунком.

9. Суть подвійного запису полягає в подвійному відображенні господарської операції:

- а) у натуральних та вартісних вимірниках;
- б) у балансі та фінансовій звітності;
- в) у двох різних документах з метою їхнього взаємного контролю;
- г) за дебетом одного і кредитом іншого рахунка однією й тією самою сумою.

Тема 4. Бухгалтерський баланс

Питання для обговорення

1. Що відображають у бухгалтерському балансі?
2. Як побудований бухгалтерський баланс?
3. Що відображають в активі бухгалтерського балансу?
4. Що відображають у пасиві бухгалтерського балансу?
5. Що означає стаття бухгалтерського балансу?
6. Що належить до активів підприємства?
7. Що входить у зобов'язання (пасиви) підприємства?
8. Для чого призначені забезпечення подальших витрат і платежів?
9. Що характеризують витрати і доходи майбутніх періодів?
10. Як визначають суму власного капіталу підприємства?
11. Як визначають показник валюти бухгалтерського балансу?
12. Якою є основна властивість бухгалтерського балансу?
13. Як записують формулу фундаментальної облікової моделі?
14. Як змінюється значення статей бухгалтерського балансу внаслідок здійснення господарських операцій?

Навчальні завдання

Завдання 4.1

На підставі даних задач 1, 2 з теми «Предмет бухгалтерського обліку» скласти бухгалтерський баланс (Звіт про фінансовий стан).

Завдання 4.2

Скласти баланс на підставі даних:

Таблиця 4.1 – Залишки за рахунками

№	Дані для заповнення балансу	№ рах.	Сума грн.
1	Основні засоби		40000
2	Зареєстрований капітал		38000
3	Запасні частини		3200
4	Короткострокові кредити банків		12500
5	Довгострокові фінансові інвестиції		7300
6	Товари		11200
7.	Матеріали		8000

Продовження таблиці 4.1

8	Довгострокові векселі видані		5000
9	Поточні фінансові інвестиції		7200
10	Каса в національній валюті		20000
11	Витрати майбутніх періодів		10000
12	Короткострокові векселі видані		11800
13	Розрахунки за заробітну плату		30000
14	Поточні рахунки в національній валюті		30000
15	Довгострокові векселі одержані		2000
16	Резервний капітал		18800
17	Нерозподілений прибуток		17800
18	Страхові резерви		5000
	ВСЬОГО		277800

Завдання 4.3

На основі вихідних даних скласти баланс машинобудівного заводу.

Таблиця 4.2 - Господарські засоби та джерела утворення

Господарські засоби і джерела їх утворення	варіант (грн.)	
1. Основні засоби:		
- залишкова вартість	5915	8175
- знос	3700	4685
- первісна вартість	9615	12860
2. Виробничі запаси	3270	3345
3. Незавершене виробництво	170	90
4. Готова продукція	1980	2440
5. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2200	2700
6. Дебіторська заборгованість за видами авансами	860	300
7. Поточні фінансові інвестиції	—	500

Продовження таблиці 4.2

8. Грошові кошти та їх еквіваленти в національній валюті	1540	2695
9. Інші оборотні активи	25	25
10. Витрати майбутніх періодів	40	60
11. Зареєстрований капітал	9275	9890
12. Додатковий капітал	25	75
13. Резервний капітал	425	410
14. Нерозподілений прибуток	–	1990
15. Довгострокові кредити банків	1900	2200
16. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	2275	3830
- по векселях виданих	1200	1025
- з бюджетом	200	340
- по страхуванню	90	100
- по оплаті праці	210	220
17. Інші поточні зобов'язання	400	250

Завдання 4.4

Скласти бухгалтерські записи, визначити, як ці господарські операції впливають на баланс:

- отримана з розрахункового рахунку заробітна плата.
- нарахована заробітна плата цеховим робітникам.
- утримано із заробітної плати податок з доходів фізичних осіб.
- списані запасні частини на основне виробництво.
- отримано на розрахунковий рахунок короткостроковий кредит банку.
- перераховано з розрахункового рахунку єдиний соціальний внесок .
- списано паливо на витрати основного виробництва.
- отримана з каси заробітна плата.
- утримано із заробітної плати єдиний соціальний внесок.

Тестові завдання

1. Бухгалтерський баланс характеризує:

- а) фінансовий стан підприємства на певну дату;
- б) результати господарської діяльності підприємства за період;
- в) зміни фінансового стану підприємства за звітний період;
- г) вартісну оцінку засобів підприємства на певну дату.

2. Розмір власного капіталу відображають:

- а) у першому розділі активу балансу;
- б) у першому розділі пасиву балансу;
- в) у другому розділі пасиву балансу;
- г) у першій статті пасиву балансу.

3. В активі балансу згруповано:

- а) ресурси;
- б) джерела формування ресурсів;
- в) господарські процеси;
- г) господарські операції.

4. У пасиві балансу згруповані:

- а) ресурси;
- б) джерела формування ресурсів;
- в) результати господарської діяльності;
- г) витрати підприємства.

5. В активі балансу відображаються:

- а) заборгованість покупців за продукцію;
- б) заборгованість постачальникам за товари та послуги;
- в) статутний капітал;
- г) доходи майбутніх періодів.

6. Операції першого типу балансових змін пов'язані з:

- а) перегрупуванням ресурсів;
- б) перегрупуванням джерел формування ресурсів;
- в) збільшенням ресурсів;
- г) вибуттям ресурсів.

7. Операції другого типу балансових змін пов'язані з:

- а) перегрупуванням ресурсів;
- б) перегрупуванням джерел формування ресурсів;
- в) збільшенням ресурсів;
- г) вибуттям ресурсів.

8. Операції третього типу балансових змін пов'язані з:

- а) перегрупуванням ресурсів;

- б) перегрупуванням джерел формування ресурсів;
- в) збільшенням ресурсів та джерел формування ресурсів;
- в) вибуття ресурсів та зменшенням джерел формування ресурсів.

9. Операції четвертого типу балансових змін пов'язані з:

- а) перегрупуванням ресурсів;
- б) перегрупуванням джерел формування ресурсів;
- в) збільшенням ресурсів та джерел формування ресурсів;
- г) вибуття ресурсів та зменшенням джерел формування ресурсів.

10. Яке із тверджень є неправильним:

- а) зобов'язання + активи = капітал;
- б) активи – капітал = зобов'язання;
- в) активи – зобов'язання = капітал;
- г) зобов'язання + капітал = активи.

Тема 5. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

Питання для обговорення

1. Дайте визначення рахунків бухгалтерського обліку.
2. Які рахунки називають активними, а які — пасивними? Яка їх будова?
3. У чому полягає суть подвійного запису операцій на рахунках? Яке його значення? Що розуміють під бухгалтерською проводкою (записом)?
4. Які бухгалтерські проводки називають простими, а які — складними?
5. Що розуміють під кореспонденцією рахунків?
6. Який порядок визначення залишків на кінець звітного періоду на активних рахунках? Пасивних?
7. Яке призначення синтетичних рахунків? Аналітичних? Поясніть взаємозв'язок між ними.
8. Призначення субрахунків.
9. У чому полягає взаємозв'язок між балансом і рахунками?
10. Призначення і будова оборотної відомості по синтетичних рахунках.
11. Чим зумовлена рівність трьох пар підсумків в оборотній відомості по синтетичних рахунках?

12. Які помилки в бухгалтерських записах можуть бути виявлені за допомогою оборотної відомості по синтетичних рахунках? Виявлення яких помилок вона не забезпечує?

13. Шахова оборотна відомість, її будова, переваги і недоліки.

14. Призначення і будова оборотних відомостей по аналітичних рахунках.

Навчальні завдання

Завдання 5.1

1 варіант

1. По кожному відкритому рахунку показують початковий розмір господарських засобів чи їх джерел станом на початок звітного періоду. Цей залишок називають:

- а) дебетовий оборот;
- б) початкове сальдо;
- в) кредитовий оборот;
- г) кінцеве сальдо.

2. Пасивні рахунки характеризують:

- а) господарські засоби підприємства за їх складом і розміщенням;
- б) джерела утворення господарських засобів;
- в) не має вірної відповіді.

3. Початкове і кінцеве сальдо на активних рахунках записують:

- а) у К-ті;
- б) у Д-ті і К-ті;
- в) у Д-ті.

4. Визначте кінцеве сальдо рахунка „Каса в національній валюті”, якщо С-до поч. = 2800,00. Оборот Д = 800,00. Оборот К = 1200,00.

5. Визначте кінцеве сальдо рахунка „Резервний капітал”, якщо С-до поч. = 20000,00. Оборот Д = 5000,00. оборот К = 7000,00.

6. Метод подвійного запису в бухгалтерії використовують для:

а) контролю за використанням господарських засобів і їх джерел та повнотою і правильністю відображення господарських процесів на рахунках бухгалтерського обліку;

- б) контролю за використанням господарських засобів;

в) контролю за джерелами формування господарських засобів підприємства.

7. Написати кореспонденції рахунків:

- а) Оприбутковано напівфабрикати підзвітною особою.
- б) Отримано у касу гроші із розрахункового рахунка.
- в) Видано із каси готівку на відрядження.
- г) Одержано на поточний рахунок довгострокову позику банку.

2 варіант

1. Бухгалтерські рахунки — це:

- а) спосіб первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку у первинних бухгалтерських документах; ж
- б) спосіб грошового вимірювання об'єктів бухгалтерського обліку;
- в) спосіб групування за певною системою фінансово-економічної інформації для її поточного відображення у бухгалтерському обліку і здійснення контролю за господарськими процесами, станом та рухом господарських засобів і джерел їх формування.

2. Активні рахунки відображають:

- а) джерела утворення господарських засобів;
- б) господарські засоби підприємства за їх складом і розміщенням;
- в) всі відповіді вірні.

3. Початкове і кінцеве сальдо на пасивних рахунках записують:

- а) у Д-ті ;
- б) у К-ті;
- в) у Д-ті і К-ті.

4. Визначте кінцеве сальдо рахунка „Сировина і матеріали”, якщо С-до поч. = 2000,00. Оборот Д - 3200,00. Оборот К = 4000,00.

5. Визначте кінцеве сальдо рахунка „Короткострокові кредити банків у націон. валюті”, якщо С-до поч. = 7000,00. Оборот Д = 6000,00. Оборот К = 1000,00.

6. Подвійний запис - це спосіб:

а) відображення господарських операцій на двох або декількох взаємопов'язаних рахунках у рівновеликій сумі в дебеті і кредиті рахунків;

- б) групування за певною системою фінансово-економічної інформації для її поточного відображення у бухгалтерському обліку;
- в) грошового вимірювання об'єктів бухгалтерського обліку.

7. Написати кореспонденції рахунків:

- а) Відпущено матеріали на виробництво.
- б) Перераховано з поточного рахунку заборгованість постачальникам.
- в) Видана заробітна плата з каси підприємства.
- г) Здано готівку із каси на поточний рахунок у банку.

Завдання 5.2

1 варіант

З наведених бухгалтерських записів вибрати правильний

1. На поточний рахунок надійшли грошові кошти від покупців у сумі 15 000,00:

- а) Д-т 301 К-т 311
- б) Д-т 302 Д-т 362
- в) Д-т 311 К-т 681

2. Частину прибутку в сумі 20000,00 залишено в розпорядженні підприємства та приєднано до резервного капіталу:

- а) Д-т 441 К-т 43
- б) Д-т 311 К-т 501
- в) Д-т 441 К-т 40

3. Від постачальників надійшло паливо на суму 10 000,00:

- а) Д-т 201 К-т 361
- б) Д-т 203 К-т 631
- в) Д-т 631 К-т 203

4. З поточного рахунку частково погашено заборгованість банку за довгостроковою позикою в національній валюті в сумі 30000,00:

- а) Д-т 301 К-т 601
- б) Д-т 501 К-т 311
- в) Д-т 311 К-т 501

5. З поточного рахунку до каси надійшли грошові кошти в сумі

5 000,00:

- а) Д-т 301 К-т 311

- б) Д-т 311 К-т 302
- в) Д-т 301 К-т 372

6. Від постачальників надійшли матеріали на суму 12 000,00:

- а) Д-т 201 К-т 372
- б) Д-т 631 К-т 20
- в) Д-т 201 К-т 631

7. Відпушено зі складу матеріали для виробництва продукції в сумі 90 000,00:

- а) Д-т 23 К-т 201
- б) Д-т 23 К-т 104
- в) Д-т 201 К-т 23

8. Нараховано заробітну плату робітникам за виробництво продукції в сумі 30 000,00:

- а) Д-т 661 К-т 23
- б) Д-т 23 К-т 651
- в) Д-т 23 К-т 661

9. Перераховано в бюджет податки у сумі 1200,00:

- а) Д-т 641 К-т 311
- б) Д-т 301 К-т 641
- в) Д-т 311 К-т 641

10. Видано Іванченко І.І. під звіт на господарські потреби 200,00:

- а) Д-т 372 К-т 301
- б) Д-т 311 К-т 372
- в) Д-т 301 К-т 311

2 варіант

З наведених бухгалтерських записів вибрати правильний

1. Видано Петренко П.В. перевитрату по авансовому звіту № 1 - 20,00:

- а) Д-т 361 К-т 311
- б) Д-т 372 К-т 301
- в) Д-т 311 К-т 372

2. Зараховано короткостроковий кредит банку в національній валюті у сумі 20 000,00:

- а) Д-т 311 К-т 601
- б) Д-т 601 К-т 701
- в) Д-т 601 К-т 301

3. Нархована заробітна плата працівникам адміністрації у сумі 15 000,00:

- а) Д-т 661 К-т 91
- б) Д-т 92 К-т 661
- в) Д-т 92 К-т 65

4. Надійшли на склад від бази «Постачальник» запасні частини у сумі 26500,00:

- а) Д-т 207 К-т 631
- б) Д-т 203 К-т 631
- в) Д-т 631 К-т 20

5. Видана заробітна плата працівникам адміністрації у сумі 15000,00:

- а) Д-т 372 К-т 301
- б) Д-т 661 К-т 301
- в) Д-т 301 К-т 311

6. Оплачено придбані виробничі запаси в сумі 1 200,00:

- а) Д-т 631 К-т 311
- б) Д-т 311 К-т 601
- в) Д-т 20 К-т 63

7. Оприбутковано запаси від підзвітної особи в сумі 200,00:

- а) Д-т 20 К-т 372
- б) Д-т 372 К-т 20
- в) Д-т 20 К-т 311

8. Перераховано з поточного рахунку суму ЄСВ - 30000,00:

- а) Д-т 311 К-т 601
- б) Д-т 65 К-т 311
- в) Д-т 651 К-т 311

9. Списано матеріали на виробництво продукції у сумі 2 000,00:

- а) Д-т 23 К-т 201
- б) Д-т 201 К-т 23
- в) Д-т 20 К-т 372

10. За рахунок нерозподіленого прибутку поповнено зареєстрований капітал у сумі 40 000,00:

- а) Д-т 43 К-т 441
- б) Д-т 40 К-т 441
- в) Д-т 441 К-т 40

Завдання 5.3

За даними кореспонденцій рахунків подати короткий зміст господарських операцій

1. Д-т 301 К-т 311
2. Д-т 372 К-т 301
3. Д-т 441 К-т 43
4. Д-т 631 К-т 311
5. Д-т 651 К-т 311
6. Д-т 10 К-т 424
7. Д-т 661 К-т 301
8. Д-т 601 К-т 311
9. Д-т 301 К-т 372
10. Д-т 501 К-т 311

Завдання 5.4

Відобразити в обліку за даними операціями записи по синтетичним і аналітичним рахункам, скласти оборотну відомість аналітичних рахунків до субрахунку 201 „Сировина і матеріали”. Залишок по субрахунку „Сировина і матеріали” складав : 12900,00 у т.ч. :

матер. А (т) – $3 * 900,00 = 2700,00$

матер. Б (кг) – $8 * 475,00 = 3800,00$

матер. В (шт) – $400 * 16,00 = 6400,00$

Господарські операції :

1) надійшли від постачальників матеріали : А – 8т. , Б – 9 кг., В – 100 шт.

2) відпущено у виробництво матеріалів : А – 7т., Б – 8кг., В – 200 шт.

Завдання 5.5

На основі залишків господарських засобів та джерел їх утворення скласти баланс фірми «Еко» на 31 березня 20_ року.

Таблиця 5.1 - Залишки господарських засобів та джерела їх утворення фірми «Еко» на 31 березня 20_ року:

Залишки господарських засобів та джерела їх утворення	Сума, грн.
1. Основні засоби	87220,00
2. Виробничі запаси	5450,00

Продовження таблиці 5.1

3. Грошові кошти та їх еквіваленти в національній валюті на поточному рахунку	4100,00
4. Поточні зобов'язання з оплати праці	1400,00
5. Зареєстрований капітал	91450,00
6. Нерозподілений прибуток	1700,00
7. Резервний капітал	2220,00

Таблиця 5.2 - Господарські операції за квітень 20__ року

Господарські операції	Сума, грн.
1. З поточного рахунку грошові кошти надійшли в касу	1500,00
2. З каси видана заробітна плата	1400,00
3. Видано з каси в підзвіт Іванову І.І. на господарські потреби	80,00
4. Прийняті в касу залишки підзвітних сум	10,00
5. Залишки грошових коштів з каси зараховані на поточний рахунок	30,00
6. Надійшли на склад матеріали від постачальників	3000,00
7. Зарахована короткострокова позика банку на поточний рахунок	2000,00
8. Відпущені зі складу на виробництво матеріали	1600,00
9. Перераховано з розрахункового рахунку в погашення кредиторської заборгованості постачальникам	2800,00
10. Частина нерозподіленого прибутку спрямована до резервного капіталу	1100,00
11. Перераховано з розрахункового рахунку в погашення заборгованості за позичку банку	900,00

На основі господарських операцій скласти журнал господарських операцій за квітень__ року. Відкрити рахунки синтетичного обліку. Записати господарські операції по рахункам синтетичного обліку в схеми рахунків. Визначити обороти всіх синтетичних рахунків в схемах рахунків. Визначити залишки (сальдо) по синтетичним рахункам на квітня __ року. Скласти оборотну відомість по синтетичним рахункам за квітень__ року. Скласти баланс фірми «Еко» на 30 квітня __ року. Зробити взаємоперевірку даних синтетичного обліку.

Завдання 5.6

На основі залишків господарських засобів та джерел їх утворення, скласти початковий баланс фірми „Альфа” на 31 серпня ___ року.

На основі господарських операцій за вересень ___ року скласти журнал господарських операцій фірми „Альфа”.

Таблиця 5.3 - Залишки господарських засобів та джерела їх утворення фірми „Альфа” на 31 серпня ___ року:

Залишки господарських засобів та джерела їх утворення	Сума, грн.
1. Основні засоби	690000,00
2. Матеріали	150000,00
3. Незавершене виробництво	24000,00
4. Каса в національній валюті	1000,00
5. Поточний рахунок	85000,00
6. Зареєстрований капітал	800000,00
7. Нерозподілений прибуток	50000,00
8. Кредити банків	60000,00
9. Кредиторська заборгованість постачальникам	40000,00

Таблиця 5.4 - Господарські операції фірми „Альфа” за вересень ___ року

Господарські операції	Сума, грн.
1. Оприбутковано в касу фірми «Альфа» грошові кошти, одержані в банку з поточного рахунку	15000,00
2. Зараховано на збільшення резервного капіталу частку прибутку в сумі	30000,00
3. Оприбутковано на склад підприємства матеріали, придбані у постачальників	50000,00
4. Перераховано з розрахункового рахунку фірми «Альфа» банку для погашення заборгованості по раніше одержаній позичці	60000,00

Відкрити рахунки синтетичного обліку. Записати господарські операції по рахункам синтетичного обліку в схеми рахунків. Визначити обороти по синтетичним рахункам в схемах рахунків.

Визначити залишки (сальдо) по синтетичним рахункам на квітня ____ року. Скласти оборотну відомість по синтетичним рахункам за квітень ____ року. Скласти баланс фірми на 30 квітня ____ року.

Завдання 5.7

На 31 січня 20_ р. баланс машинобудівного заводу характеризується такими даними (табл. 5.5).

За лютий 20_ р. на машинобудівному заводі було здійснено такі операції (табл. 5.2).

Необхідно:

- На основі балансу на початок звітного періоду відкрити бухгалтерські рахунки.
- Складіть кореспонденцію та зробіть відповідні записи на синтетичних рахунках.
- Відобразити суми операцій на рахунках, визначити обороти та кінцеві залишки.
- Скласти баланс на кінець звітного періоду машинобудівного заводу на 28 лютого 20_ р.

Таблиця 5.5 - Баланс машинобудівного заводу

Актив	Сума, грн.	Пасив	Сума, грн.
Основні засоби	93000	Зареєстрований капітал	117000
Матеріали	27000	Нерозподілений прибуток	9700
Паливо	5000	Розрахунки з оплати праці	8100
Каса	100	Розрахунки постачальниками	5200
Поточний рахунок	14900		
Баланс	140000	Баланс	140000

Таблиця 5.6 - Операції машинобудівного заводу за лютий 20_ р.

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Перераховано з поточного рахунку постачальникам на погашення заборгованості	2 200

Продовження таблиці 5.6

2	Отримано до каси кошти з поточного рахунку на виплату заробітної плати	8 100
3	Видано заробітну плату робітникам і службовцям	8 100
4	Надійшли на підприємство основні засоби безоплатно	7 500
5	Отримано паливо від постачальників	2 300
6	Частину прибутку приєднано до резервного капіталу	4 000

Завдання 5.8

Необхідно:

- Відкрити схеми синтетичних та аналітичних рахунків і записати в них початкові залишки.
- Записати кожну операцію послідовно в реєстраційний журнал господарських операцій та схеми синтетичних та аналітичних рахунків.
- Скласти оборотні відомості по синтетичних та аналітичних рахунках.
- Звірити підсумкові дані і скласти баланс на кінець місяця.

Виписка залишків по рахунках заводу „Аналог” на 1 березня

200_р.:

* Основні засоби – 21784300,00

* Виробництво – 18000,00

* Каса – 1000,00

* Поточний рахунок в банку – 190000,00

* Розрахунки з підзвітними особами (дебет) – 6700,00

* Зареєстрований капітал – 21999600,00

* Розрахунки з підзвітними особами (кредит) – 400,00

Баланс: 22000000,00

Виписка залишків по незакінчених розрахунках з підзвітними особами:

- Начальнику цеху Гончаренко В.П. залишок авансу – 200,00

- Продавець Поляков С.О. аванс на службове відрядження
6500,00

- Експедитор Омельченко О.О.- перевитрата по авансовому звіту – 400,00.

Таблиця 5.7 - Дані документів по операціях заводу за березень поточного року

Господарські операції	Сума,грн
1. Звіт касира за 9 березня Надійшло по чеку на господарські потреби	6000,00
2. Звіт касира за 12 березня Видано: - Гончаренку В.П. на господарські потреби	5000,00
- Омельченку О.О. перевитрату по авансовому звіту	400,00
3. Виписка з поточного рахунку Списано по платіжному дорученню № 38 відділу зв'язку для переказу в Київ товарознавцю Полякову С.О. під звіт у зв'язку з продовженням відрядження	4500,00
4. Авансовий звіт Гончаренка В.П. Витрачено на виробничі потреби	4100,00
5. Звіт касира за 15 березня - одержано від Гончаренка В.П. залишок по авансовому звіту - по чеку на господарські витрати	1100,00 12000,00
6. Звіт касира за 16 березня Видано під звіт: - Гончаренку В.П. на господарські потреби - Омельченку О.О. на транспортні витрати	Ї 3000,00 8000,00
7. Авансові звіти. Списуються витрачені суми на виробничі потреби по звітах: - Полякова С.О. - Омельченка О.О. - Гончаренка В.П.	11500,00 7700,00 2500,00
8. Звіт касира за 29 березня Гончаренко В.П. внес до каси залишок невикористаного авансу	500,00

Продовження таблиці 5.7

9. Звіт касира за 30 березня Внесено на поточний рахунок	3000,00
---	---------

Тестові завдання**1. Рахунок – це спосіб:**

- а) групування активів, зобов'язань та зареєстрованого капіталу;
- б) поточного обліку та контролю за ресурсами, джерелами їх формування та господарськими процесами;
- в) поточного обліку за ресурсами;
- г) групування і поточного обліку ресурсів.

2. Вперше необхідність подвійного запису на рахунках була обґрунтована:

- а) Гюґлі;
- б) Шером;
- в) Котрул'ї;
- г) Л. Пачолі.

3. Подвійний запис забезпечує взаємозв'язок між:

- а) субрахунками і аналітичними рахунками;
- б) синтетичними рахунками і балансом;
- в) рахунками;
- г) аналітичними рахунками і балансом.

4. Простий запис застосовується в бухгалтерському обліку:

- а) на сільськогосподарських підприємствах;
- б) у промисловості;
- в) на біржах;
- г) у позабалансовому обліку.

5. Сальдо кінцеве по активному рахунку дорівнює нулю, якщо:

- а) протягом місяця за рахунком не було руху ресурсів;
- б) оборот за дебетом дорівнює обороту за кредитом;
- в) сальдо початкове плюс оборот за дебетом дорівнює обороту за кредитом;
- г) сальдо початкове плюс оборот за дебетом менше обороту за кредитом.

6. Сальдо кінцеве по пасивному рахунку дорівнює нулю, якщо:

- а) протягом місяця за рахунком не було руху ресурсів;
- б) оборот за дебетом дорівнює обороту за кредитом;
- в) сальдо початкове плюс оборот за кредитом дорівнює обороту за дебетом;
- г) сальдо початкове плюс оборот за кредитом менше обороту за кредитом.

7. Субрахунок – це:

- а) спосіб групування даних аналітичних рахунків;
- б) рахунок аналітичного обліку;
- в) за балансовий рахунок;
- г) спосіб записів господарських операцій.

8. Оборотна відомість по рахунках синтетичного обліку призначена для перевірки:

- а) правильності кореспонденції рахунків;
- б) повноти аналітичного обліку;
- в) повноти синтетичного обліку;
- г) правильності підрахунків підсумків по рахунках.

9. Підсумки оборотного балансу повинні співпадати:

- а) ні, адже це балансовий звіт;
- б) ні, іноді з ряду обставин вони не співпадають;
- в) так, завжди;
- г) так, за винятком випадку, коли він складається наприкінці року.

10. Простою проводкою називають бухгалтерський запис, в якому одночасно кореспондують:

- а) один рахунок за дебетом і один за кредитом;
- б) два рахунки за дебетом і два за кредитом;
- в) один рахунок за дебетом і два за кредитом;
- г) один рахунок за кредитом і два за дебетом.

11. Складною проводкою називають бухгалтерський запис, в якому одночасно кореспондують:

- а) один рахунок за дебетом і один – за кредитом;
- б) два рахунки за дебетом і два за кредитом;
- в) один рахунок за дебетом і два – кредитом;
- г) запис на позабалансових рахунках.

12. Кореспонденція рахунків – це зв'язок між:

- а) дебетом одного і кредитом іншого рахунку;
- б) синтетичними та аналітичними рахунками;
- в) аналітичними рахунками і субрахунками;
- г) рахунками і балансом.

13. Позабалансові рахунки призначені для:

- а) обліку цінностей, які не належать підприємству;
- б) обліку орендованого майна;
- в) відображення подій та операцій, які в даний момент не впливають на баланс підприємства, а також для обліку цінностей, прийнятих на відповідальне зберігання, переробку, комісію, в оренду;
- г) обліку особливо цінного майна.

14. План рахунків бухгалтерського обліку – це:

- а) класифікатор загальної номенклатури синтетичних показників бухгалтерського обліку;
- б) перелік аналітичних рахунків, які використовуються в обліку;
- в) сукупність синтетичних, аналітичних рахунків та субрахунків;
- г) сукупність синтетичних та аналітичних рахунків.

Тема 6. Документація, інвентаризація

Питання для обговорення

1. На підставі чого отримують первинну облікову інформацію?
2. Що характеризують бухгалтерські документи?
3. Яким етапом облікового процесу є первинний облік?
4. За якими ознаками класифікують бухгалтерські документи?
5. Які основні реквізити бухгалтерських документів?
6. Які основні вимоги до оформлення бухгалтерських документів?
7. Коли оформляють бухгалтерські документи?
8. Хто відповідає за оформлення бухгалтерських документів?
9. Чи можна робити виправлення у бухгалтерських документах? В яких документах виправлення заборонені?
10. Як обробляють первинні документи в бухгалтерії?
11. Як погашають бухгалтерські документи?
12. Як зберігають бухгалтерські документи?
13. Що означає питання „інвентаризація” і для чого вона призначена?
14. Який порядок проведення інвентаризації?

15. Які види комісії працюють при проведенні інвентаризацій і в яких випадках?

16.Що є об'єктами інвентаризацій?

17.Як визначають попередній і остаточний результати інвентаризації?

18.Назвіть етапи визначення остаточного результату інвентаризації.

Навчальні завдання

Завдання 6.1

Знайдіть в таблиці 6.1 відповідність кожної групи документів за ознакою класифікації.

Таблиця 6.1 – Визначення класифікації документів

№	Ознака класифікації	Групи документів
1	За призначенням	Внутрішні, зовнішні
2	За порядком складання	Разові, накопичувальні
3	За способом відображення операцій	Розпорядчі, виправдні (виконавчі), бухгалтерського оформлення, комбіновані
4	За місцем складання	Первинні, зведені

Завдання 6.2

Визначте в таблиці 6.2 строки зберігання бухгалтерських документів в архіві підприємства.

Таблиця 6.2 – Термін зберігання бухгалтерських документів

№	Види документів	Термін зберігання
1	Бухгалтерські звіти і баланси підприємств, пояснювальні записки до них: зведена річна річна квартальна	? ? ?
2	Первинні документи і додатки до них, які фіксують факти здійснення господарських операцій	3 ?
3	Особові рахунки працівників, службовців, студентів	?
4	Розрахункові (розрахунково-платіжні) відомості	?

Продовження таблиці 6.2

5	Облікові реєстри: інвентарні картки, доручення, журнали обліку, Головна книга, документи про інвентаризацію.	3 ?
---	--	--------

Завдання 6.3

Виявлена нестача запчастин на складі на суму 1000 гривень. Збитки віднесені на матеріально відповідальну особу. Нестача погашена винною особою готівкою.

Необхідно відобразити результати інвентаризації на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 6.4

Виявлена нестача матеріалів на складі на суму 800 гривень. Збитки віднесені на матеріально відповідальну особу. Нестача погашена винною особою через утримання із заробітної плати.

Необхідно відобразити результати інвентаризації на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 6.5

Виявлена нестача матеріалів на складі на суму 200 гривень. Збитки цінностей у межах затверджених норм.

Необхідно відобразити результати інвентаризації на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 6.6

Виявлена нестача матеріалів на складі на суму 1000 гривень. Збитки цінностей у межах затверджених норм дорівнює 200 гривень. Винна особа не встановлена.

Необхідно відобразити результати інвентаризації на рахунках бухгалтерського обліку.

Тестові завдання

1. Відповідальність за зберігання оброблених документів на підприємстві несе:

- а) головний бухгалтер або орган (особа), уповноважений вести бухгалтерський облік на підприємстві;
- б) матеріально-відповідальна особа;

в) власник або уповноважений ним орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством;

г) архів.

2. Який із перелічених елементів методу бухгалтерського обліку розглядається як спосіб безперервного суцільного нагляду за об'єктами обліку:

а) інвентаризація;

б) подвійний запис;

в) документація;

г) бухгалтерський баланс і звітність.

3. Обов'язкові реквізити будь-якого документа:

а) номер документа, назва підприємства;

б) назва підприємства, печатка підприємства;

в) назва підприємства, дата документа;

г) дата документа, підпис керівника.

4. Первинний обліковий документ – це будь-який матеріальний носій даних про:

а) об'єкти обліку;

б) об'єкти обліку, який зафіксував операцію в момент її здійснення;

в) об'єкти обліку, який дозволяє юридично підтвердити факт здійснення операції.

5. Формальна перевірка документів – це перевірка:

а) повноти і правильності заповнення реквізитів;

б) правильності підрахунку вартісних показників;

в) законності здійснення операції;

г) факту здійснення операції.

6. Арифметична перевірка документів – це перевірка:

а) повноти і правильності заповнення реквізитів;

б) правильності підрахунку вартісних показників;

в) законності здійснення операції;

г) факту здійснення операції.

7. Інвентаризація – це:

а) звіряння облікових даних з фактичною наявністю майна;

б) перевірка наявності і стану матеріальних цінностей, грошових коштів;

в) перевірка наявності і стану матеріальних цінностей, грошових коштів, розрахунків тощо та визначення правильності облікових записів;

г) перевірка наявності майна з метою крадіжок.

8. Інвентаризацію залежно від підстави проведення поділяють на:

- а) часткову;
- б) планову та раптову;
- в) повну;
- г) повну та часткову.

9. Інвентаризацію за обсягами охоплення поділяють на:

- а) часткову;
- б) планову та раптову;
- в) повну;
- г) повну та часткову.

Тема 7. Оцінювання і калькуляція в системі бухгалтерського обліку

Питання для обговорення

1. Що являє собою оцінка як елемент методу бухгалтерського обліку?
2. Перелічіть основні елементи оцінки.
3. Які принципи покладено в основу оцінки?
4. Визначте сутність:
 - * історичної собівартості;
 - * поточної собівартості;
 - * вартості реалізації;
 - * теперішньої вартості.
5. Охарактеризуйте особливості оцінювання:
 - * основних засобів;
 - * запасів товарно-матеріальних цінностей;
 - * дебіторської заборгованості;
 - * зобов'язань.
6. Які методи оцінювання вибуття запасів використовуються в обліку?

7. Визначте сутність калькулювання як елемента методу бухгалтерського обліку.

8. Перелічіть основні ознаки класифікації витрат та відповідні види витрат.

9. Які об'єкти обліку витрат виробництва Вам відомі?

10. Що таке калькуляція?

11. Які існують види калькуляції?

12. У чому полягає метод калькулювання собівартості продукції?

13. Охарактеризуйте особливості практичного застосування основних методів калькулювання собівартості продукції.

Навчальні завдання

Завдання 7.1

Визначте у таблиці 7.1, який економічний зміст відповідає методу оцінки активів:

Таблиця 7.1 – Визначення методу оцінки

№	Методи оцінки	Економічний зміст
1	Необоротних активів:	
	1.Первісна вартість 4	Вартість необоротних активів після їх переоцінки
	2.Переоцінена вартість 1	Первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості
	3.Вартість, що амортизується 2	Сума грошових коштів або вартість інших активів, яку підприємство повинно одержати від реалізації (ліквідації) необоротних активів по закінченню терміну їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією)

Продовження таблиці 7.1

	4.Ліквідаційна вартість 3	Історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів
2	Вибулих запасів:	
	1.Ідентифікована собівартість 2	Оцінка за собівартістю перших за часом надходження запасів на підприємство
		Собівартість кожної одиниці обліку запасів за умови організації
	2.Середньозважена собівартість 4	складського обліку кожної одиниці запасу (або кожної партії поставки)
	3.ФІФО 1	Грунтується на застосуванні підприємствами роздрібною торгівлю середнього відсотка торгової націнки товарів
	4.Нормативний 5	Сумарна вартість залишку запасів на початок звітнього місяця і вартість одержаних у звітному місяці запасів, поділена на сумарну кількість запасів на початок звітнього місяця і одержаних у звітному місяці запасів
	5.Ціна продажу 3	Полягає у застосуванні норм витрат на одиницю продукції (робіт, послуг), які встановлені підприємством з урахуванням нормальних рівнів використання запасів, праці, виробничих потужностей і діючих цін

Завдання 7.2

Дайте визначення поняття «об'єкт калькуляції», назвіть види калькуляційних одиниць. Знайдіть у таблиці 7.2 невідповідність у класифікації витрат виробництва.

Таблиця 7.2 – Групи витрат за ознаками класифікації

№	Ознака класифікації	Група витрат
1	Місце виникнення	За елементами, за статтями витрат
2	Вид витрат	Прямі, непрямі
3	Спосіб включення до собівартості	Основні, накладні
4	Відношення до виробничого процесу	Умовно-змінні, умовно-постійні
5	Ступінь впливу обсягу виробництва на рівень витрат 4	Одноелементні (прості), комплексні (складні)
6	Структура витрат	В основному виробництві, у допоміжних та підсобних виробництвах, в інших виробництвах

Тема 8. Облік основних господарських процесів

Питання для обговорення

1. Порядок відображення в обліку процесу постачання.
2. Дайте характеристику системи рахунків, які використовуються для відображення процесу виробництва.
3. Як обліковують і списують витрати, пов'язані з обслуговуванням виробництва й управлінням?
4. З яких затрат складається виробнича собівартість продукції?
5. Як визначають фактичну виробничу собівартість випущеної із виробництва готової продукції?
6. Охарактеризуйте систему рахунків, які використовуються для відображення процесу реалізації.
7. Порядок відображення в обліку процесу реалізації та визначення фінансового результату від реалізації продукції (робіт, послуг).

8. На яких рахунках та в якому порядку ведеться облік фінансових результатів підприємства та використання прибутку протягом року?

9. Порядок списання сум непокритих збитків наприкінці звітного періоду.

Навчальні завдання

Завдання 8.1

Зробіть бухгалтерські записи.

Вихідні дані: Затрати у незавершене виробництво на початок місяця по виробництву продукції А становили 28 000 грн. (у тому числі: матеріали — 23 000 грн., заробітна плата робітників — 5 000 грн.).

Операція 8.1.1. Відпущено зі складу у виробництво матеріали:
на виробництво продукції А на суму - 376 000 грн.,
на виробництво продукції Б на суму - 162 000 грн.

Операція 8.1.2. Списано матеріали, використані для потреб цехів та інших виробничих підрозділів - 11300 грн., для загальногосподарських потре - 8700 грн.

Операція 8.1.3. Нарахована заробітна плата:

- робітникам основного виробництва, зайнятим виготовленням:
продукції А - 60000 грн.,
продукції Б - 20000 грн.,
- інженерно-технічному та іншому персоналу загальногосподарських підрозділів - 17300 грн.,
- адміністративно-управлінському персоналу - 12700 грн.

Операція 8.1.4. Нараховано знос основних засобів:

- * загальногосподарських призначення – 3400 грн.,
- * загальногосподарського призначення – 2100 грн.

Операція 8.1.5. Наприкінці звітного періоду суму адміністративних витрат списано на фінансові результати діяльності підприємства 23500 грн.

Операція 8.1.6. Списано на затрати виробництва для включення до собівартості продукції суму загальногосподарських витрат 32 000 грн.

Операція 8.1.7. Оприбутковано готову продукцію, випущену із виробництва, за фактичною собівартістю виготовлення:

- * продукція А - 410 000 грн.,
- * продукція Б - 190000 грн.

Завдання 8.2

Розглянути порядок відображення в обліку процесу реалізації на прикладі таких господарських операцій.

Операція 8.2.1. Зараховано в доходи від реалізації вартість відвантаженої покупцям готової продукції за продажною вартістю 80000 грн.

Операція 8.2.2. Списано з балансу готову продукцію, відвантажено (реалізовану) покупцям, за собівартістю її виготовлення 50000 грн.

Операція 8.2.3. Собівартість реалізованої продукції списано на фінансові результати 50000 грн.

Операція 8.2.4. Нараховано заробітну плату працівникам, зайнятим збутом (реалізацією) продукції, 3000 грн.

Операція 8.2.5. Нараховано стороннім організаціям за посередницькі, транспортні, рекламні та інші послуги, пов'язані із збутом (реалізацією) продукції, 1000 грн.

Операція 8.2.6. За рахунок доходів від реалізації нараховано податок на додану вартість, визначений за встановленого до обсягу реалізації ? грн.

Операція 8.2.7. Зараховано на поточний рахунок підприємства кошти, одержані від покупців за відвантаженою їм продукцію у сумі 80000 грн.

Операція 8.2.8. Наприкінці звітнього періоду списано суму чистого доходу від реалізації готової продукції (за вирахуванням податку на додану вартість) на фінансові результати ? грн.

Операція 8.2.9. Наприкінці звітнього періоду списано на фінансові результати витрати на збут ? грн.

Операція 8.2.10. Списано прибуток від реалізації, визначений шляхом зіставлення дебетового і кредитового оборотів на рахунку "Фінансові результати " ? грн.

Тема 9. Облікові реєстри, техніка, форми та організація обліку на промислових підприємствах

Питання для обговорення

1. У чому суть облікової реєстрації?
2. На підставі чого заповнюють облікові реєстри?
3. Де використовують інформацію, записану в облікових реєстрах?
4. За якими ознаками поділяють облікові реєстри?
5. Охарактеризуйте класифікацію облікових реєстрів за зовнішнім виглядом.
6. Які вимоги до оформлення бухгалтерських книг?
7. Які особливості відкриття і ведення бухгалтерських карток?
8. Як поділяють облікові реєстри за видами бухгалтерських записів?
9. Як поділяють облікові реєстри за обсягом змісту?
10. На які групи поділяють бухгалтерські реєстри за їх побудовою?
11. Для чого в бухгалтерському обліку складають обігові відомості?
12. Які показники визначають у шаховій обіговій відомості?
13. Як побудована обігова відомість за синтетичними рахунками? Навіщо її складають?
14. Яка основна властивість обігових відомостей за синтетичними рахунками?
15. Як побудовані аналітичні обігові відомості? Для чого їх складають?
16. Охарактеризуйте способи виправлення помилок в облікових реєстрах.
17. У чому суть способу "червоного сторно"? Коли його застосовують?
18. Як заповнюють журнали, відомості, Головну та касову книги?
19. Як обробляють і зберігають облікові реєстри?
20. Що входить у поняття форми бухгалтерського обліку?
21. Як історично розвивалися форми бухгалтерського обліку?
22. Які форми бухгалтерського обліку використовують в Україні?

Навчальні завдання

Завдання 9.1

Знайдіть у лівій колонці таблиці визначення, що відповідають суті терміна, наведеного в правій колонці.

Визначення	Термін
1. Письмове свідоцтво певної форми і змісту, що фіксує і підтверджує факт здійснення господарської операції або розпорядження на право її проведення.	а. Первинний облік
2. Перший етап облікового процесу, який охоплює спостереження, вимірювання об'єктів обліку і реєстрацію одержаної інформації на паперових або машинних носіях – документах.	б. Інвентаризація
3. Сукупність документів, що їх складають на всі господарські операції.	в. Облікові регістри
4. Складання опису майна підприємства на підставі періодичної перевірки наявності цінностей, що перебувають на балансі підприємства, стану їх збереження, правильності ведення обліку й оцінювання.	г. Бухгалтерські книги
5. Таблиці спеціальної форми, в яких роблять систематизовані записи за рахунками бухгалтерського обліку на підставі даних первинних носіїв інформації (первинних бухгалтерських документів).	д. Форма бухгалтерського обліку
6. Оправлені аркуші паперу спеціального графлення, в яких відображають дані про наявність господарських засобів, джерела їх формування та господарські процеси за синтетичними й аналітичними рахунками.	е. Бухгалтерський документ
7. Процес суцільного й неперервного відображення об'єктів бухгалтерського обліку в первинних бухгалтерських документах.	ж. Документація
8. Процес відображення даних про здійснені господарські операції в облікових регістрах.	з. Документування

Продовження завдання

9. Система взаємопов'язаних облікових реєстрів із певною методикою відображення в них господарських операцій у певній послідовності.	і. Облікова реєстрація.
--	-------------------------

Завдання 9.2

Необхідної:

* опрацювати звіти касира і скласти журнал обліку по рахунку 30 “Каса”;

* опрацювати авансові звіти і скласти журнал обліку по рахунку 372 “Розрахунки з підзвітними особами”.

МАТЕРІАЛ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ

Ліміт каси – 100 грн.

Каса за 20 жовтня _____ р.

№ документа	Від кого одержано Кому видано	Кореспондуючий рахунок	Прибуток	Видаток
Залишок на початок дня			25-00	
145	АТ “Приватбанк” на видачу авансу – 50 000-00 та господарські потреби – 500-00		50 500-00	
126	Самойлову О.О. під звіт			500-00
127	Видача авансу по платіжній відомості № 10			50 000-00
Разом за день			50 500-00	50 500-00
Залишок на кінець дня			25-00	
У т.ч. на зарплату			-	

Касир

С.Романюк

Записи в касовій книзі перевірено і документи в кількості одного
прибуткового і двох видаткових одержав

Бухгалтер

К.Петренко

КАСА ЗА 23 ЖОВТНЯ Р.

№ документа	Від кого одержано Кому видано	Кореспон дуючий рахунок	Прибуток	Видаток
Залишок на початок дня			25-00	
146	АТ "Приватбанк" на видачу авансу під звіт на службове відрядження		1200-00	
128	Макарову І.С. під звіт			1200-00
129	Відшкодування витрат на господарські потреби Самойлову О.О.			20-00
Разом за день			1200-00	1220-00
Залишок на кінець дня			5-00	
У т.ч. на зарплату			-	

Касир

С.Романюк

Записи в касовій книзі перевірено і документи в кількості одного
прибуткового і двох видаткових одержав

Бухгалтер

К.Петренко

КАСА ЗА 26 ЖОВТНЯ Р.

№ документа	Від кого одержано Кому видано	Кореспон дуючий рахунок	Прибуток	видаток
Залишок на початок дня			5-00	
147	Від Мазура В.В. відшкодування нестачі		75-00	

Продовження завдання

128	На поточний рахунок			75-00
148	Залишок підзвітних сум від Макарова І.С.		15-00	
Разом за день			90-00	75-00
Залишок на кінець дня			20-00	
У т.ч. на зарплату			-	

Касир

С.Романюк

Записи в касовій книзі перевірено і документи в кількості одного прибуткового і двох видаткових одержав

Бухгалтер

К.Петренко

Завдання 9.3

В бухгалтерії підприємства була складена проводка по видачі в підзвіт: Д-т 372 "Розрахунки з підзвітними особами" та К-т 301 "Готівка в національній валюті" на суму 1500 грн. Пізніше було виявлено, що необхідно було видати суму не в підзвіт, а як депоновану заробітну плату.

Необхідно виправити помилку та відобразити її в бухгалтерському обліку.

Завдання 9.4

Згідно первинного документа на склад була оприбуткована готова продукція з виробництва на суму 4000 грн. У бухгалтерському обліку, в силу допущеної помилки, дана операція була відображена наступною проводкою : Дт 20 Кт 23 - 4000 грн.

Необхідно виправити помилку та відобразити її в бухгалтерському обліку.

Завдання 9.5

За даними первинного документа було видано з каси грошових коштів підзвітній особі для поїздки у відрядження в сумі 800 грн. У бухгалтерському обліку в чинність допущеної помилки, дана операція відбита в правильній проводці, але із завищеною сумою Дт 372 Кт 301 - 1800 грн.

Необхідно виправити помилку та відобразити її в бухгалтерському обліку.

Тема 10. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості

Питання для обговорення

1. Що таке касовий ліміт?
2. Назвіть основні прибуткові і видаткові документи щодо руху коштів у касі викладіть порядок реєстрації касових документів.
3. Який порядок ведення касової книги?
4. Які дані містить звіт касира?
5. Назвіть операції і кореспондуючі рахунки за дебетом і кредитом рахунка „Готівка”.
6. Як проводиться інвентаризація каси?
7. Як відкрити поточний рахунок у банку?
8. Назвіть первинні документи для оформлення операцій за рахунками у банках.
9. У чому полягає зміст і призначення виписки банку з поточного рахунку?
10. Назвіть основні операції за дебетом і кредитом поточних рахунків у національній та іноземній валютах?
11. Як здійснюються безготівкові розрахунки, які є форми їх?
12. Як ведуть синтетичний та аналітичний облік розрахунків з постачальниками?
13. Як ведуть синтетичний та аналітичний облік розрахунків з покупцями, іншими дебіторами і кредиторами?
14. Як ведуть синтетичний та аналітичний облік розрахунків з підзвітними особами?
15. Хто такі підзвітні особи? Як ведуть розрахунки з ними за виданими авансами?
16. Дайте класифікаційну характеристику розрахункових рахунків.

Навчальні завдання

Завдання 10.1

Необхідно:

* скласти звіт касира за 10.10.20_ р., якщо залишок на 10.10.20_ р. складає 850 грн., ліміт каси – 1000 грн.

Таблиця 10.1 - Перелік касових операцій за 10.10.20_ р.

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Отримано за чеком кошти з поточного рахунку для виплати заробітної плати	2600,00
2	Видана заробітна плата	2600,00
3	Отримано від Петрова П.П. залишок за підзвітом	200,00
4	Видано Полевому О.О. депоновану заробітну плату	800,00
5	Отримано від Сніжко М.Г. кошти в погашення заборгованості за нестачу матеріалів	145,00

Завдання 10.2

Необхідно:

* скласти звіт касира та відповідні облікові регістри за наведеними нижче операціями. Залишок на 10.10.20_ р. складає 2000 грн., ліміт каси – 2000 грн.

Таблиця 10.2 - Перелік касових операцій за жовтень 20_ р.

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	10.10.Отримано з поточного рахунку грошові кошти на виплату заробітної плати і на відрядження	5100,00
2	10.10. Видана з каси заробітна плата	5000,00
3	10.10. Видано Павленко І.І. грошові кошти на господарські потреби	100,00
4	10.10. Отримана до каси готівка від Герасименко В.В. у рахунок його внеску до зареєстрованого капіталу	1000,00
5	15.10. Отримана до каси торговельна виручка	2000,00

Продовження таблиці 10.2

6	25.10. Отримано з поточного рахунку гроші на господарські потреби	2000,00
7	25.10. Видано з каси готівка Симоненко І.І. на господарські потреби залишок за підзвітом	2000,00
8	25.10. Отримано до каси від Павленко І.І.	300,00

Завдання 10.3

Опрацювати виписку з поточного рахунку за 10.11. 20_ р., вказати первинні документи. Залишок на розрахунковому рахунку на початок 10.11.20_ р. складає 10000 грн.

Таблиця 10.3 - Перелік операцій за 10.11. 20_ р.

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Зарахована торговельна виручка	6000,00
2	Оплачені рахунки постачальників за отримані матеріали	4000,00
3	Перерахований єдиний соціальний внесок	80,00
4	Внесено готівку на розрахунковий рахунок	1000,00
5	Зарахована на розрахунковий рахунок короткострокова позика	2000,00

Завдання 10.4

Опрацювати виписку з поточного рахунку за вересень 20_ р., вказати первинні документи. Залишок на розрахунковому рахунку на початок місяця 20_ р. складає 300000 грн.

Таблиця 10.4 - Перелік операцій за вересень 20_ р.

№ п/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	02.09.	Зараховано на розрахунковий рахунок від покупців за відвантажену продукцію	3000,00
2	02.09.	Перераховано з розрахункового рахунку постачальнику за отримані запасні частини	5000,00
3	02.09	Перераховано з розрахункового рахунку податок на прибуток	4500,00
4	10.09.	Перераховано з розрахункового рахунку податок на додану вартість	2000,00

Продовження таблиці 10.4

5	10.09.	Отримано з розрахункового рахунку на виплату заробітної плати і господарські потреби	20000,00
6	17.09.	Перераховано з розрахункового рахунку єдиний соціальний внесок	7400,00
7	17.09.	На поточний рахунок внесений залишок за підзвітом	1000,00
8	17.09.	Перераховано з розрахункового рахунку постачальнику за отримані матеріали	2220,00
9	17.09.	Перераховано з розрахункового рахунку банку за отриманий раніше короткостроковий кредит банку в національній валюті	2270,00
10	17.09.	Перераховано з розрахункового рахунку постачальнику за отримані раніше запасні частини	2380,00
11	17.09.	Знято з розрахункового рахунку кошти за касове обслуговування	450,00
12	25.09.	Перераховано з розрахункового рахунку податок з доходів фізичних осіб	5700,00
13	25.09.	Зараховано на розрахунковий рахунок кошти від покупців за відвантажену продукцію	50000,00
14	28.09.	Нараховані відсотки (%) на залишок коштів на розрахунковому рахунку	1200,00
15	28.09.	Знято з розрахункового рахунку за банківське обслуговування	900,00

Завдання 10.5

Записати бухгалтерські проводки у відповідних облікових реєстрах і Головній книзі. Визначити первинні документи, на підставі яких було зроблено відповідний запис.

Розшифровка залишків на аналітичних рахунках на 1.10.20_ р. підприємства „Прогрес”: кредиторська заборгованість перед підприємством „Техніка” за отримані запасні частини – 60000 грн.;

дебіторська заборгованість підприємства „Сервіс” за невідвантажене обладнання - 40000 грн.

Таблиця 10.5 - Перелік господарських операцій за жовтень 20 р.

№ п/п	Дата	Зміст операції	Сума, грн.
1	2.10.	Перераховано кошти з розрахункового рахунку підприємству „Техніка” за запасні частини	60000,00
2	6.10.	Оприбутковано на склад від підприємства „Сервіс” обладнання	40000,00
3	10.10.	Перераховано кошти з розрахункового рахунку підприємству „Фортуна” запасні частини, у т.ч. ПДВ	64000,00
4	15.10.	Оприбутковані на склад від підприємства „Фортуна” запасні частини, у т.ч. ПДВ	64000,00
5	18.10.	Оприбутковано на склад від „Нафтобази” паливо на суму, у т.ч. ПДВ	36000,00
6	20.10.	Перераховано „Нафтобазі” за паливо, у т.ч. ПДВ	36000,00
7	29.10.	Акцептовано рахунок від підприємства „Сигнал” за охорону складських приміщень, у т.ч. ПДВ	12000,00

Завдання 10.6

Необхідно:

*записати бухгалтерські проводки у відповідних облікових регістрах і Головній книзі;

*визначити первинні документи, на підставі яких було зроблено відповідний запис в облікових регістрах.

Розшифровка залишків на аналітичних рахунках на 01.10.20 р. на підприємстві „Фортуна”: кредиторська заборгованість перед підприємством „Іскра” за отримані матеріали - 36000 грн.;

кредиторська заборгованість перед підприємством „Сервіс” за отримані МШП - 12000 грн.

Таблиця 10.6 - Перелік господарських операцій за жовтень 20_ р. підприємства „Фортуна”

№ п/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	01.10.	Перераховано з розрахункового рахунку підприємству „Сервіс” за отримані МШП, у т.ч. ПДВ	12000,00
2	03.10.	Перераховано з розрахункового рахунку заводу „Іскра” за матеріали, у т.ч. ПДВ	72000,00
3	12.10	Оприбутковано на склад від заводу „Іскра” матеріали, у т.ч. ПДВ	36000,00
4	18.10.	Акцептовано рахунок від підприємства „Сигнал” за охорону складських приміщень	15000,00
5	20.10.	Перераховано з розрахункового рахунку підприємству „Південсервіс” за комп'ютер, у т.ч. ПДВ	12000,00
6	22.10.	Оприбутковано на склад від підприємства „Південсервіс” комп'ютер, у т.ч. ПДВ	24000,00
7	25.10.	Перераховано з розрахункового рахунку магазину „Дипломат” за канцтовари, у т.ч. ПДВ	12000,00
8	27.10.	Оприбутковано від магазину „Дипломат” канцтовари, у т.ч. ПДВ	12000,00

Завдання 10.7

Необхідно:

*записати бухгалтерські проводки у відповідних облікових регістрах.

Таблиця 10.7 - Перелік операцій

Прізвище підзвітної особи	Дата	Зміст операції	Сума, грн.
Івахненко І.І (роб. заводуупр)	05.10.	Видано на відрядження	8000,00

Продовження таблиці 10.7

	11.10.	Складено авансовий звіт за відрядженням:	
	з 6 по 9 жовтня	Витрати:	
		придбані квитки в обидва кінці	250,00
		постільна білизна	100,00
		виграти для наймання житла	2000,00
		Добові	?
Сімоненко С.С.	02.10.	Утримано із заробітної плати залишок за підзвітом	2000,00
	3.10.	Видано з каси на поточні потреби	4060,00
	4.10.	Оприбутковано на склад запасні частини, придбані Сімоненко С.С. у т.ч. ПДВ	4020,00
Герасимов П.В.	03.10.	Видано з каси під звіт.	1200,00
	04.10.	Оприбутковано паливо на склад придбане Герасимовим П. В. у т.ч. ПДВ	900,00
	04.10.	Здано в касу залишок за підзвітом	?
Іванов І.І.	02.10.	Видано під звіт	600,00
	03.10.	Оприбутковано на склад придбані Івановим І.І. матеріали, в т.ч. ПДВ	540,00
	03.10.	Здано в касу залишок за підзвітом	?

Продовження таблиці 10.7

Федотов О.П.	28.10.	Видано під звіт	720,00
	29.10.	Оприбутковано на склад МШП, придбані Федотовим О.В., у т.ч. ПДВ	420,00
	29.10.	Здано в касу залишок за підзвітом	?
Кирилов К.С.	02.10.	Видано з каси на відшкодування витрат	1000,00

Розшифровка залишків на аналітичних рахунках за рахунком 372 „Розрахунки з підзвітними особами” на 02.10.20_ р. Сімоненко С.С. - 2000 грн., Кирилов К.С. – невідшкодовані витрати – 3000 грн.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Гудзь Н.В. Бухгалтерський облік. 2-вид., перероб. і доп. [текст] Навч. посіб. / Н.В. Гудзь, П.Н. Денчук, Р.В. Романов. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 424 с.
2. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. - К., 2000.
3. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: 3-тє видання. Навч. пос.- К.: Центр учбової літератури, 2008. – 608с.
4. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ: Вид-во „Центр навчальної літератури”, 2006. – 659 с.
5. Мисака Г.В., Шарманська В.М. Бухгалтерський облік. Навч. пос.- К.: Центр учбової літератури, 2007. – 400 с.
6. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : Підручник.- 2- ге вид. доповнене і перероблене. – К.: Алерта, 2007.- 954 с.

Допоміжна

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник. - Житомир: ЖГП, 2000.
2. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / За ред. М.В.Кужельного. – 6-те вид. – К.: А.С.К., 2003. – 266 с.
3. С.Ф. Голов, В.М. Костюченко, І.Ю. Кравченко, Г.А. Ямборко Фінансовий облік: Підручник. – К.: Лібра, 2005 р. – 976 с.
4. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі: Практ. посіб. — К.: Лібра, 2001. — 840 с.
5. . Звітність підприємства [текст] : підручник. / [М.І. Бондар, Ю.А. Верига, М.М. Орищенко та ін.] – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 570 с.
6. Очеретько Л.М. Формування обліково-інформаційного забезпечення управління дебіторською заборгованістю підприємства / Л.М. Очеретько, М.О. Кончева // Сталий розвиток економіки.- 2015.- № 2 [27].- с. 221-226
7. Очеретько Л.М. Удосконалення обліково-інформаційного забезпечення процесу управління власним капіталом підприємства /

Л.М. Очеретько, М.Ю. Болюта// Сталий розвиток економіки .- 2016.- № 3 [32]. – с.150-156.

8. Очеретько Л.М. Удосконалення документального відображення операцій з капітальними інвестиціями / Л.М. Очеретько, О.О. Сімановська// Сталий розвиток економіки.- 2016.- № 4 [33]. - с.125-132.

6.Сопко В.В. Бухгалтерський облік: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2000.

7.Сопко В.В., Завгородній В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу. - К., 2000.

8.Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посіб. — К.: Знання-Прес, 2003. — 444 с.

Інформаційні ресурси

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO.aspx>